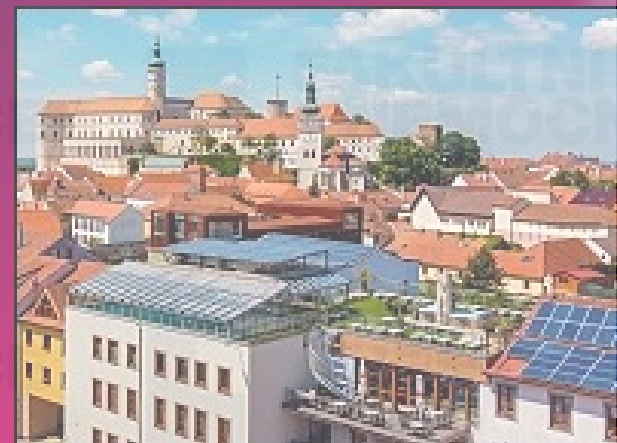

Malrotace střev

MUDr. Luboš Látal
Radiodiagnostické oddělení
Nemocnice Kyjov, příspěvková organizace

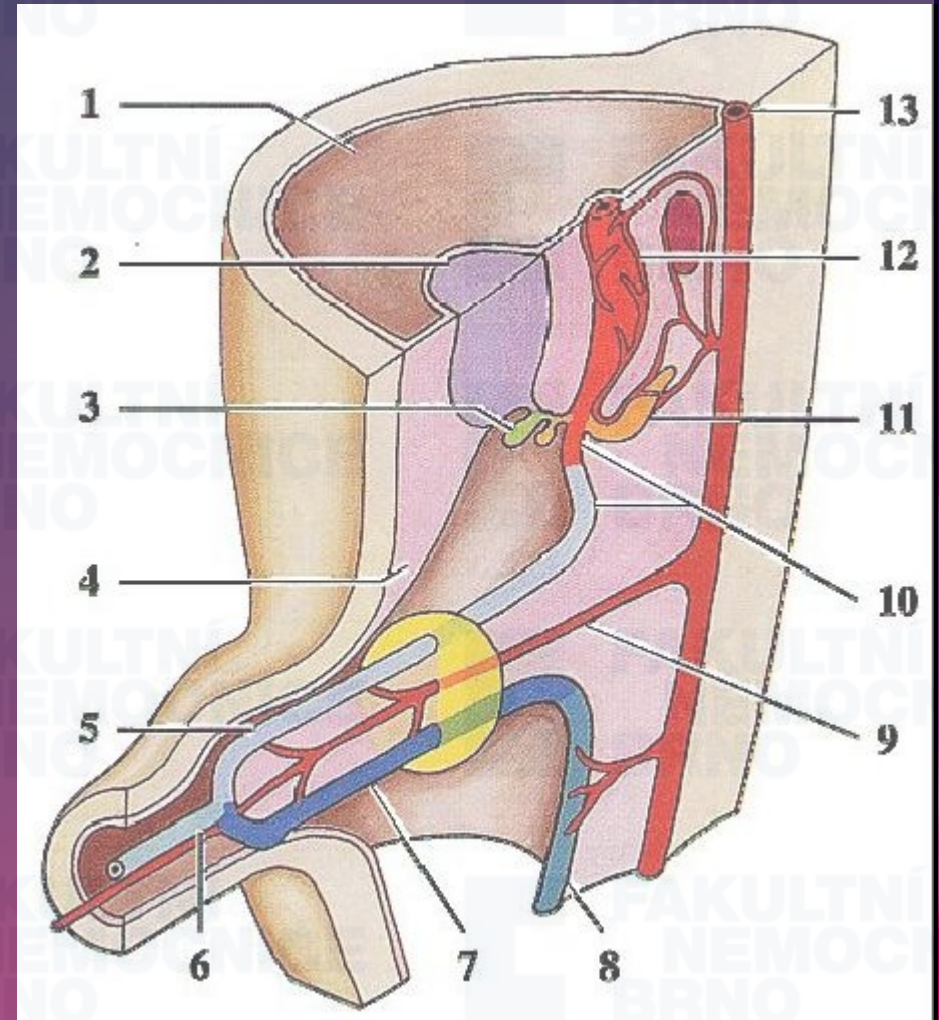
Definice:

Malrotace střev je relativně vzácná vrozená vada, ke které dochází poruchou v rotaci či fixaci středního střeva během fetálního vývoje.

Rotace středního střeva:

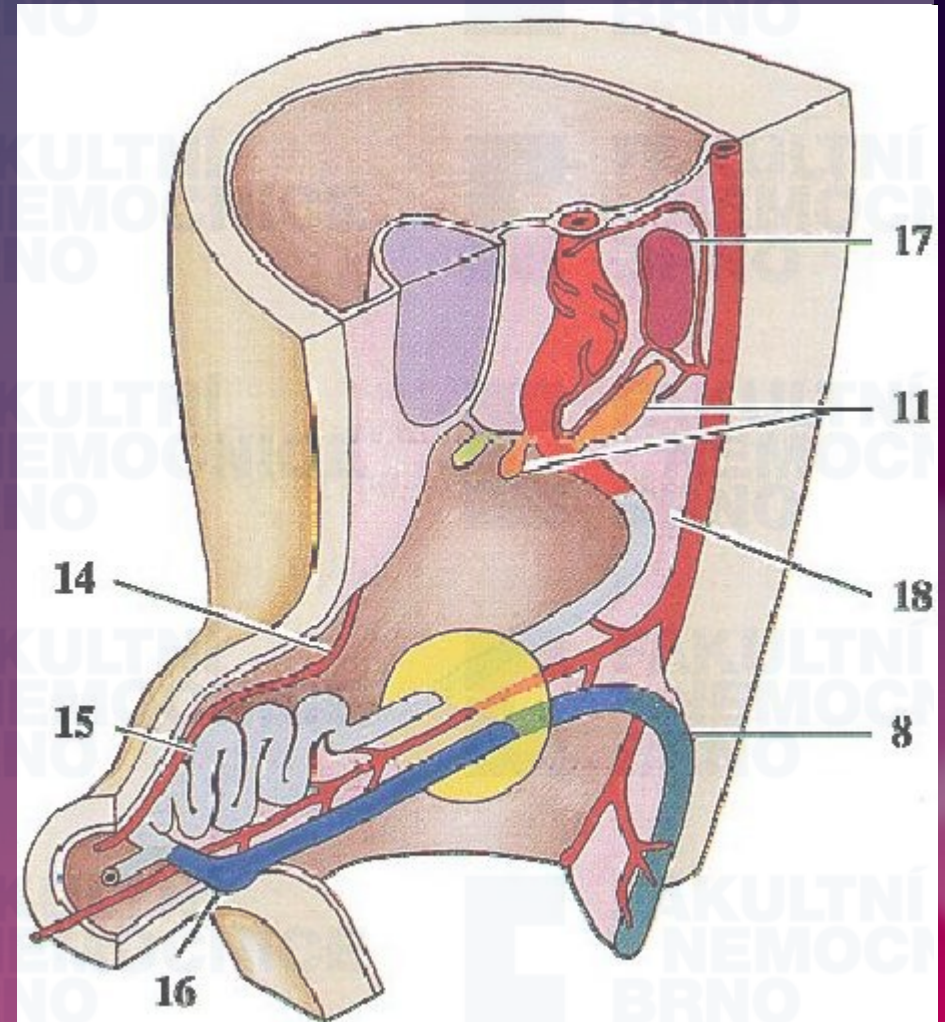
Střední střevo:

- duodenum od vyústění žlučových aborálně
- tenké střevo
- tlusté střevo do 2/3 transverza

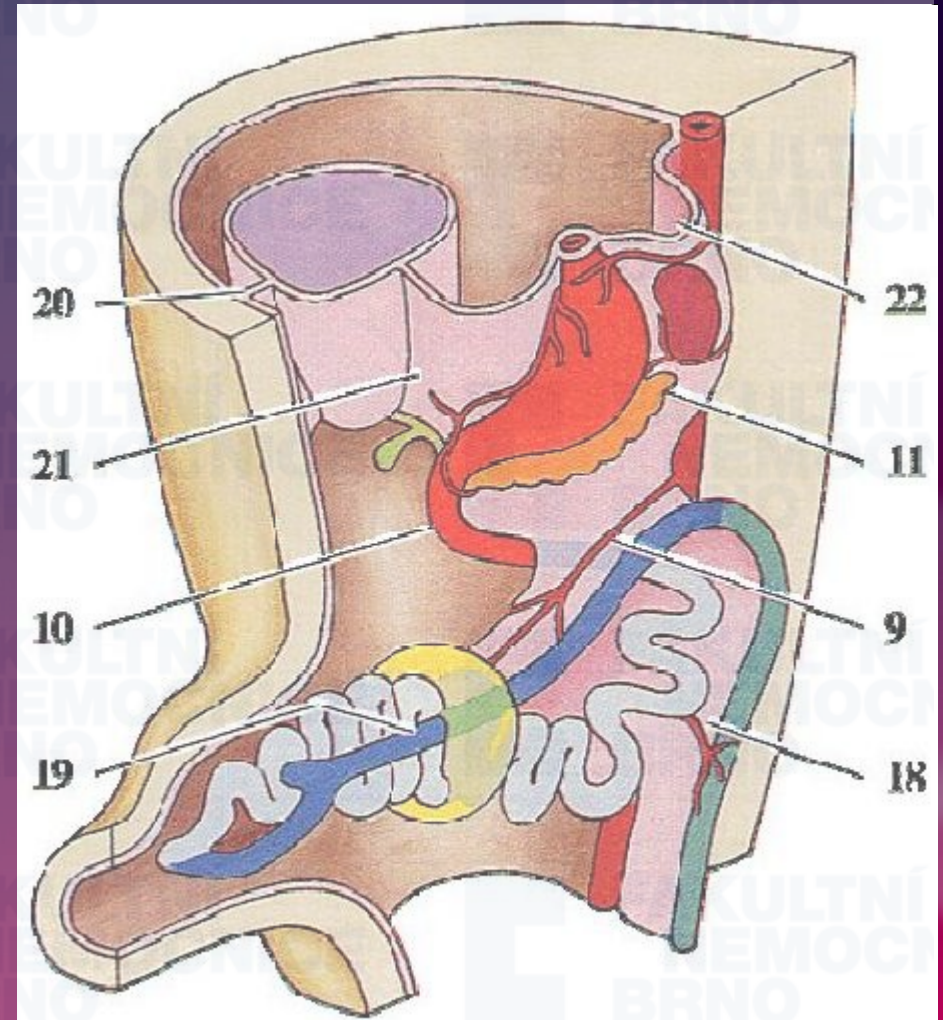
Rotace středního střeva:

- 5. týden
- prodlužování kraniální části střevní kličky
- rotace o 90° proti směru hodinových ručiček
- fyziologická herniace

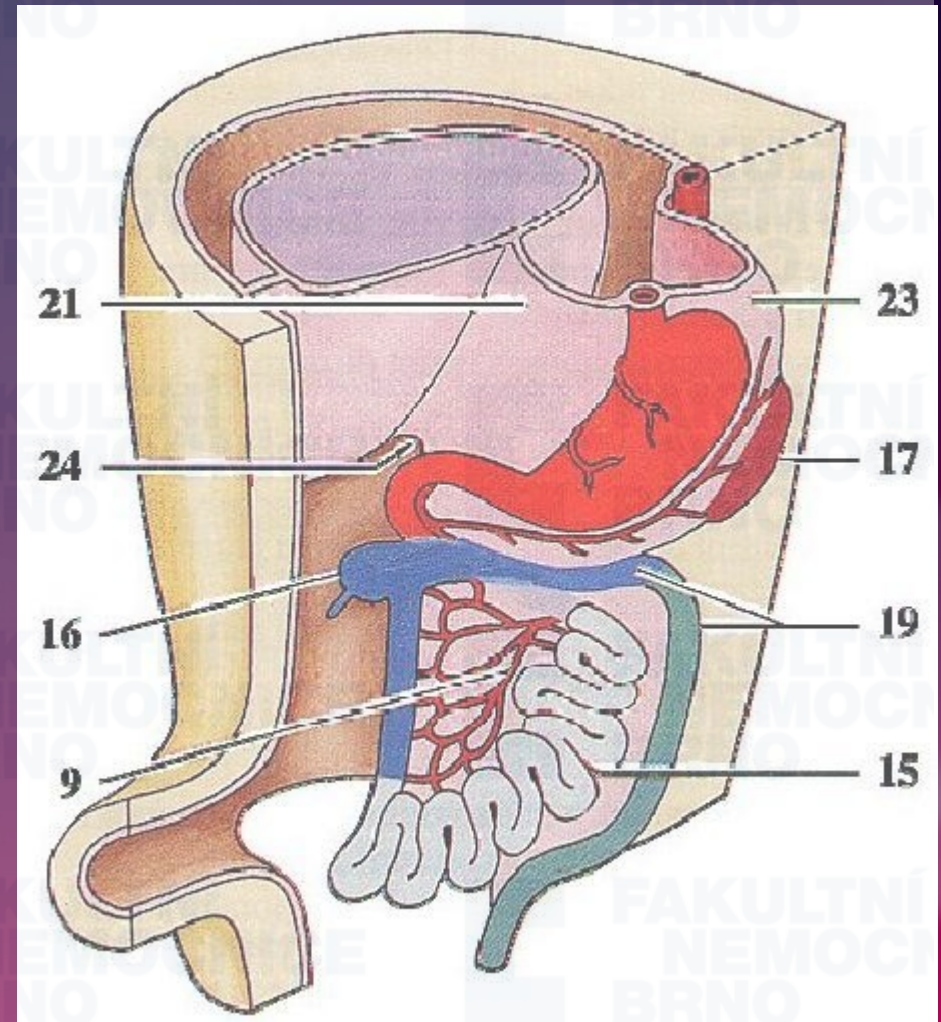
Rotace středního střeva:

- dalších 90° otočení proti směru hodinových ručiček
- colon se dostává před duodenum
- postupný návrat kliček (10. týden)
- cékální pupen

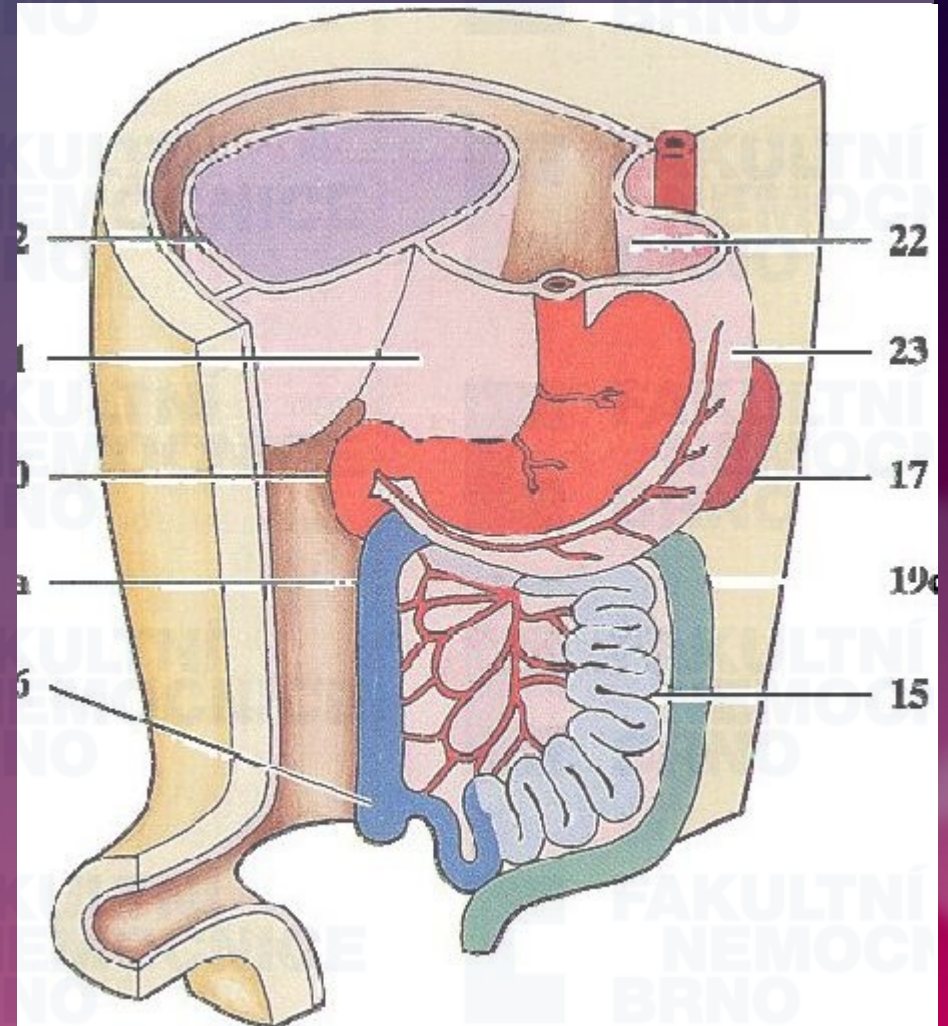
Rotace středního střeva:

- závěrečná rotace o 90°
(celkem tedy 270°)
- cékální pupen umístěn
vpravo pod játry
- 12. týden

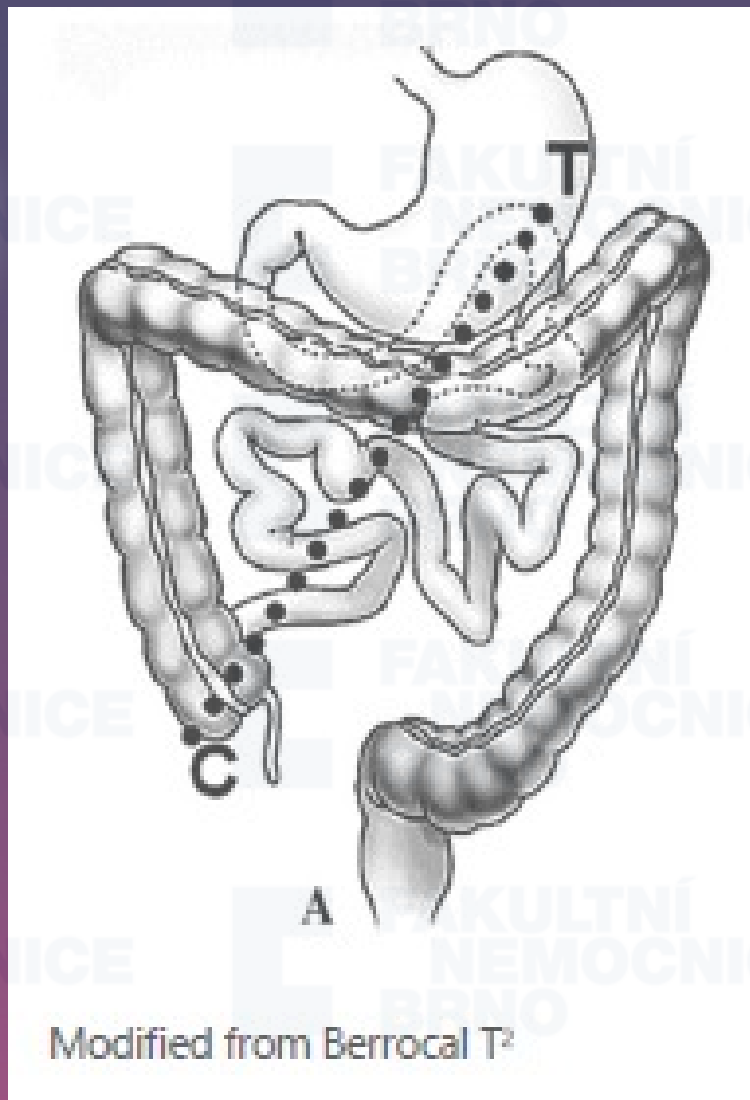

Rotace středního střeva:

- cékum sestupuje kaudálně
- fixace colon ascendens a descendens
- vychlípěním stěny vzniká appendix
- celý proces končí až do narození

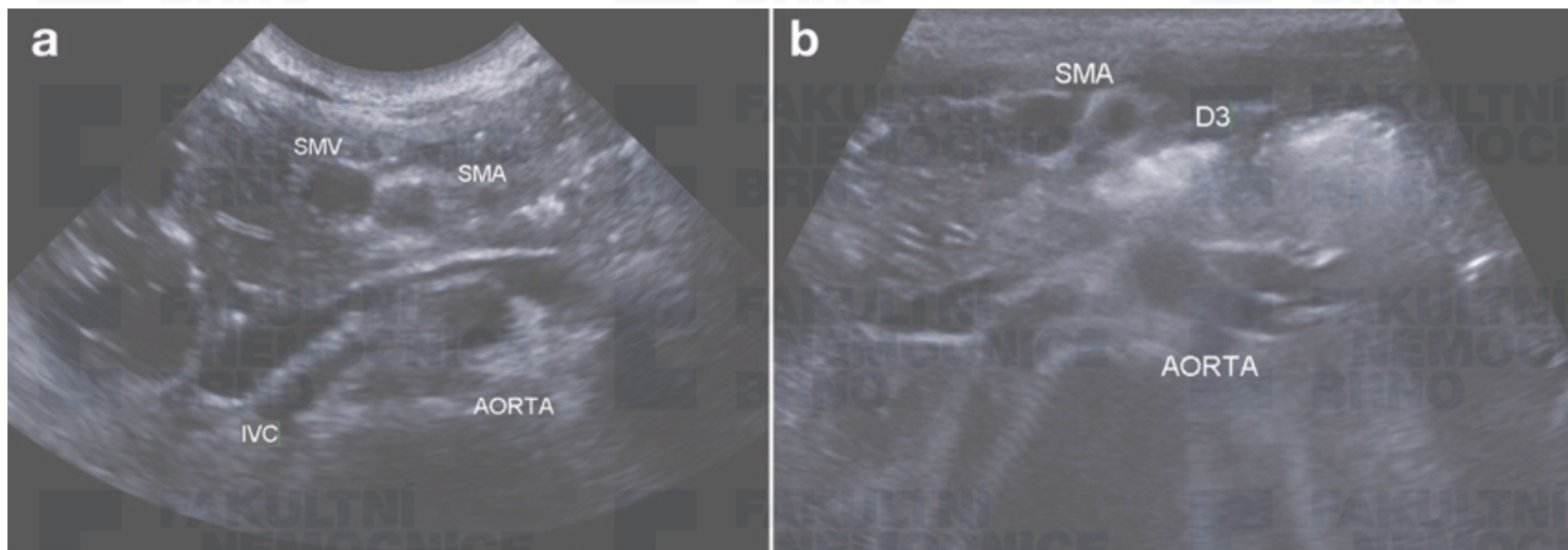

Anatomické uložení

<https://www.scielo.br/j/abcd/a/JJKZNVnLK9gTp4RM56nHFCc/?lang=en>

Obraz na ultrazvuku

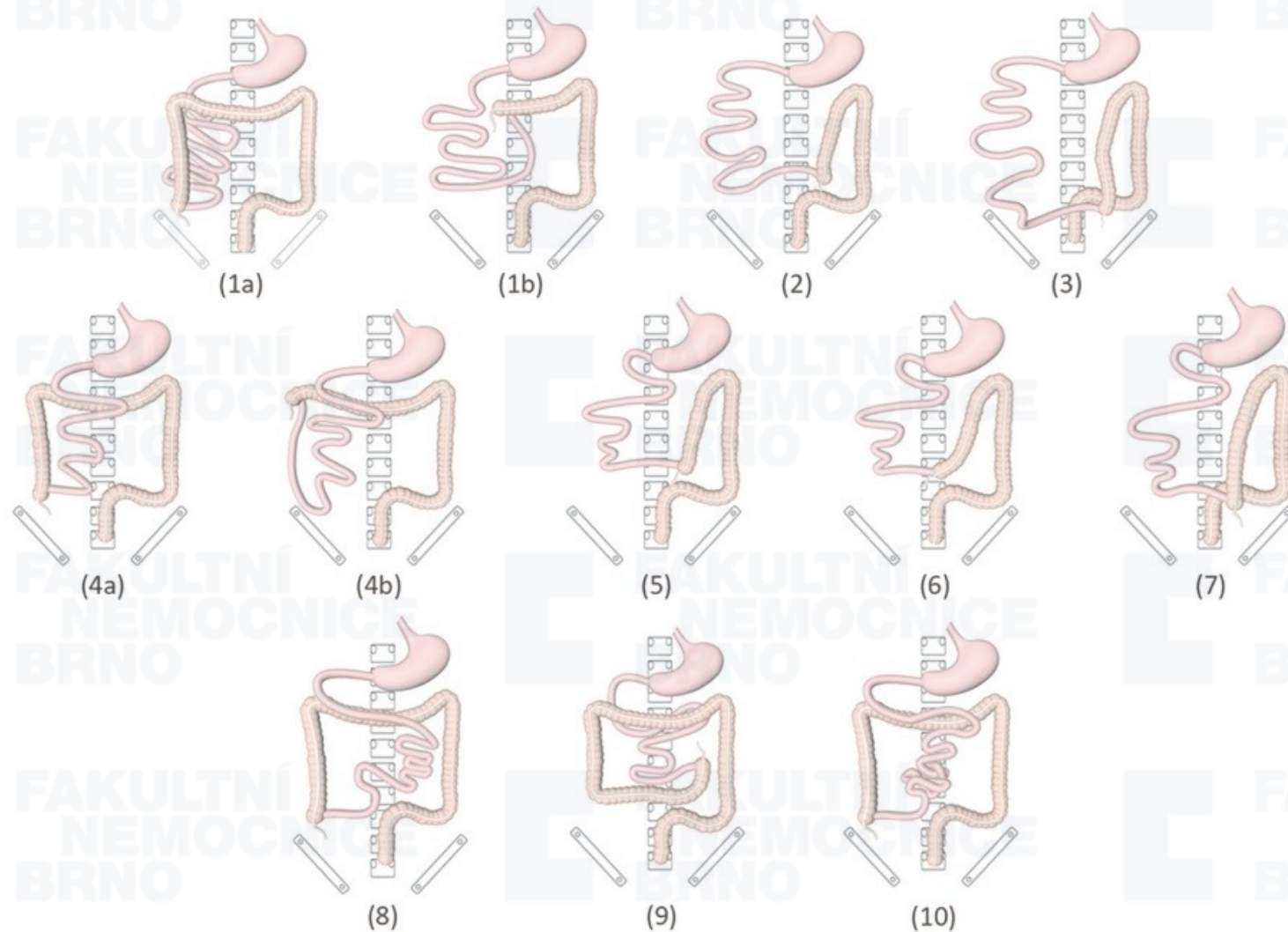

Kean, Tan & A. Karim, Noor & Nah, Ang & Teoh, Tammy & Qi, Han. (2021). An Imaging Pitfall of Atypical Malrotation. Malaysian Journal of Medicine and Health Sciences. 17. 201-204.

Rozdělení poruch rotace:

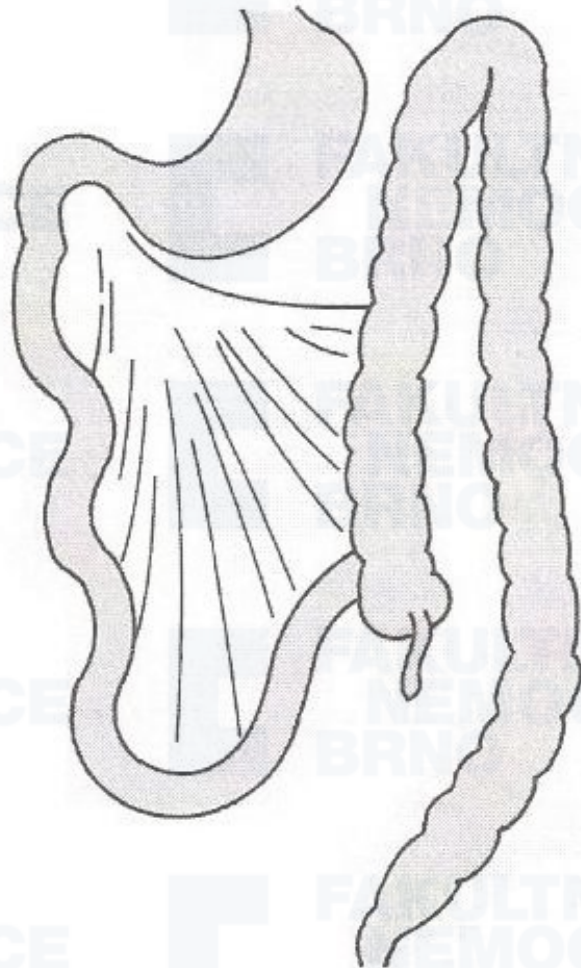
Úplná porucha rotace				
	- 90°	- 180°	- 270°	Situs inversus
Porucha některé z fází rotace				
	Rotatio falsa (+90-180°)	Rotatio falsa (+90-90°)	Rotatio falsa (-90+90°)	Rotatio falsa (-90+180°)
Neúplná rotace				
	Rotatio incompleta (+180°)	Rotatio incompleta (+90°)	Rotatio incompleta (-90°)	Rotatio incompleta (-180°)
	(»Mal- rotation«)	(»Non- rotation«)		

Rozdělení poruch rotace:

Fig. 2 Schematic diagram of the ten subtypes. (1a) and (1b) two cases of D_NJ_RC_R subtype: normal and high cecum; (2) D_NJ_RC_L; (3) D_NJ_RC_P; (4a) and (4b) two cases of D_YJ_RC_R subtype: normal and high cecum; (5) D_YJ_RC_L; (6) D_YJ_RC_M; (7) D_YJ_RC_P; (8) D_YJ_LC_R; (9) D_YJ_LC_L; (10) D_YJ_MC_R

Nonrotace

Modified from Berrocal T²

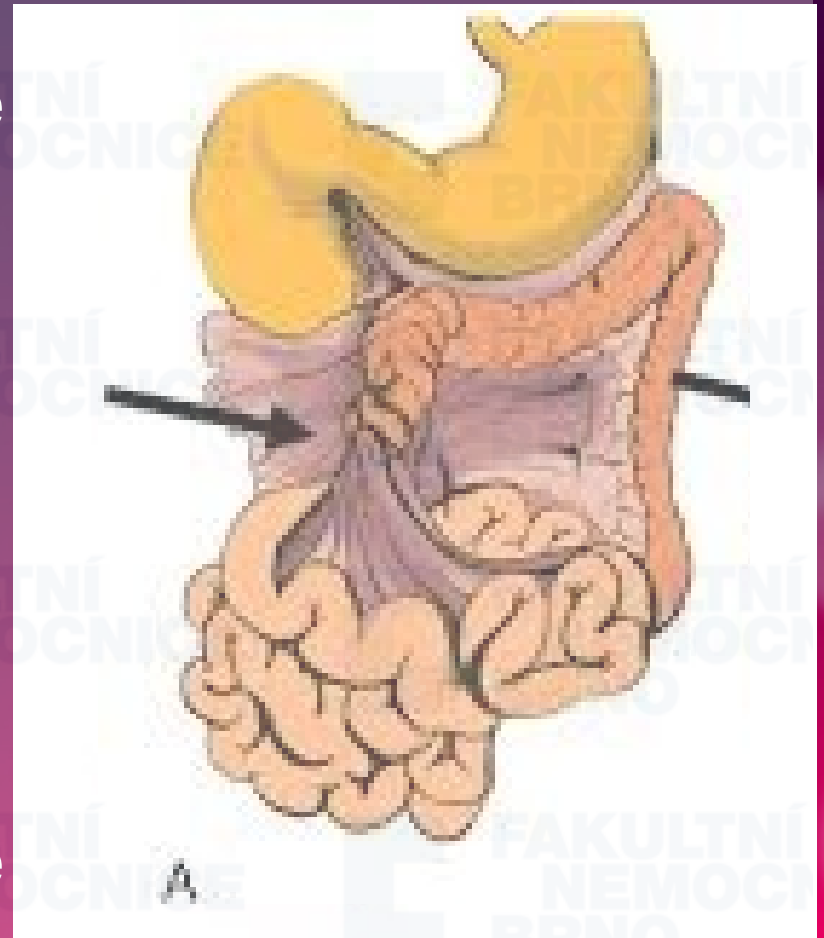
<https://www.scielo.br/j/abcd/a/JJKZNVnLK9gTp4RM56nHFCc/?lang=en>

Incidence:

- 1 na 500 porodů, M:Ž = 2:1
- většinou diagnostikována v novorozenců
- dospělí: incidence se těžko odhaduje, jsou často asymptomatictí a jejich vada není diagnostikována (post mortem v 2%)
- FN Motol popisuje celkem 86 případů za období od r.1991 do r.2010*

Klinické projevy:

- nejčastěji již v prvním měsíci života
- obstrukce střeva na podkladě volvulu (biliární zvracení), projevy střevní ischemie
- Laddovy pruhy
- vzácně u dospělých – akutně při volvulu nebo jako chronické (atypické) bolesti břicha

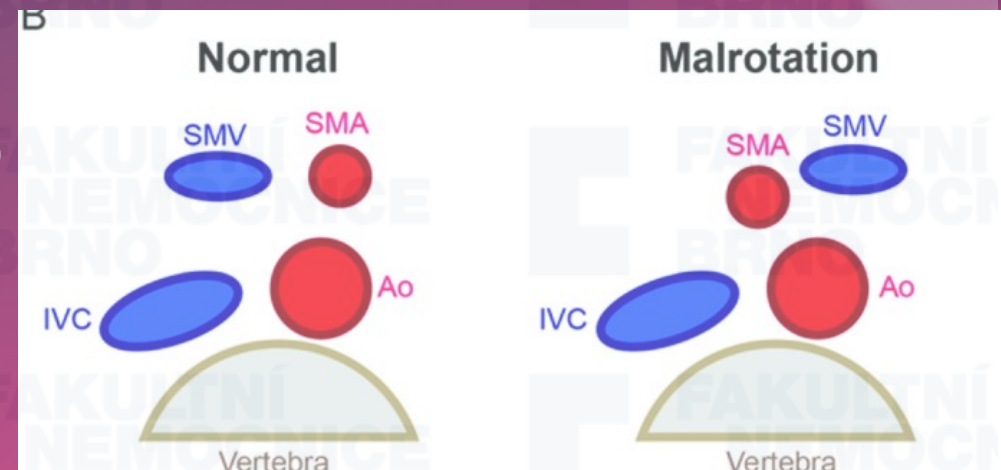

Diagnostika zobrazovacími metodami:

- děti: rtg ve visu, ultrazvuk, skiaskopická vyšetření*
- dospělí: ultrazvuk, CT, MR*

Malrotace středního střeva

- atypická poloha VMS k ose tvořenou AMS-aorta tj. před či nalevo
CAVE: heterotaxie
- intraperitoneální průběh D3 tj. před AMS
- hypoplastický processus uncinatus pankreatu
- abnormální poloha céka
(vysoký stav, cékum mobile)

Volvulus středního střeva

- vír ve směru hodinových ručiček – „whirlpool sign“ (senzitivita 92% s specificita 99%)*

CAVE: Vír proti směru hodinových ručiček jako varianta.**

- jeho součástí jsou i střevní kličky a mezenterium
- další známky volvulu: dilatace D2, přelévání obsahu, zobákovitě zakončený D3, cutoff sign na AMS, dilatace VMS distálně od volvulu, edém mezenteria, ascites

* Nguyen HN, Kulkarni M, Jose J, et al. Ultrasound for the diagnosis of malrotation and volvulus in children and adolescents: a systematic review and meta-analysis. Arch Dis Child 2021; 106 :1171–1178

** Taylor GA. CT appearance of the duodenum and mesenteric vessels in children with normal and abnormal bowel rotation. Pediatr Radiol 2011; 41:1378–1383

Rtg břicha ve visu:

Výhody:

- levný
- dostupný

Nevýhody:

- radiační zátěž

By Kinderradiologie Olgahospital Klinikum Stuttgart - Own work, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=32592969>

„double bubble sign“

Rtg břicha ve visu:

Příčiny*:

Congenital obstruction:

- duodenal web
- duodenal atresia
- duodenal stenosis
- annular pancreas

Midgut volvulus

External compression of the duodenum:

- choledochal cyst
- mesenteric duplication cyst
- intramural duodenal hematoma
- preduodenal portal vein
- retroperitoneal tumor
- superior mesenteric artery syndrome

By Kinderradiologie Olgahospital Klinikum Stuttgart - Own work, CC BY-SA 3.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=32592969>

„double bubble sign“

Vyšetření horního GIT:

Výhody:

- relativně levný
- zlatý standard
- lze rozšířit i o vyšetření tenkého střeva či irigografii

Vyšetření horního GIT:

Nevýhody:

- závislost na vybavení
- radiační zátěž
- přesuny nestabilního pacienta
- závislost na zkušenostech vyšetřujícího

Vyšetření horního GIT:

Nevýhody:

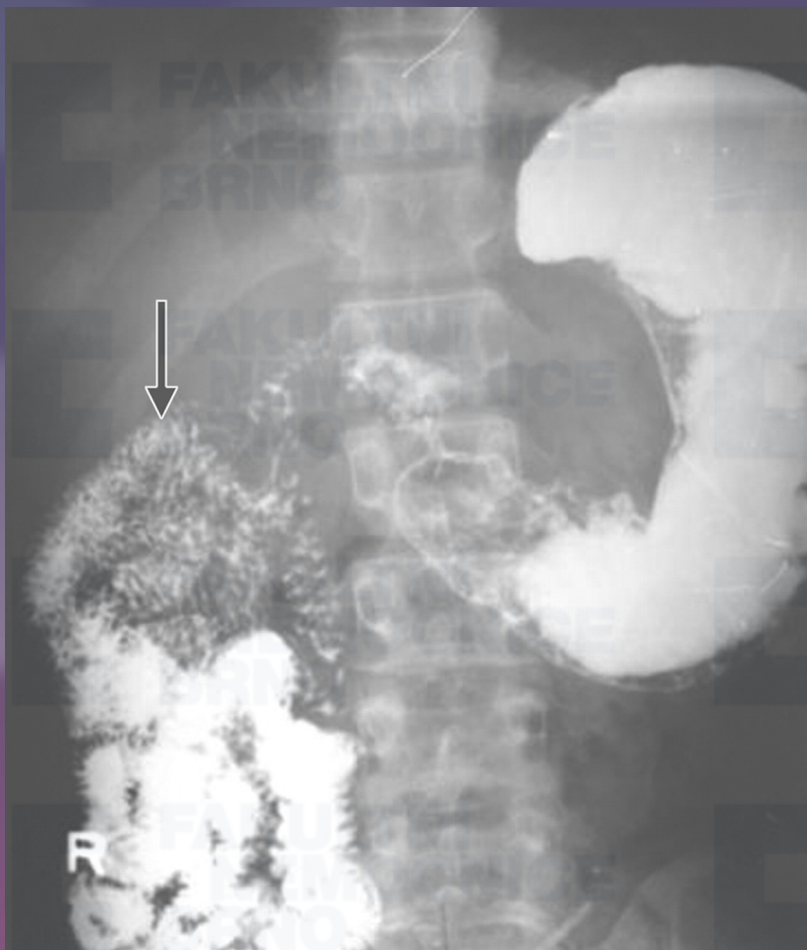
- závislost na vybavení
- radiační zátěž
- přesuny nestabilního pacienta
- závislost na zkušenostech vyšetřujícího

Deklarovaná senzitivita 91 % a specifita až 94 %.*

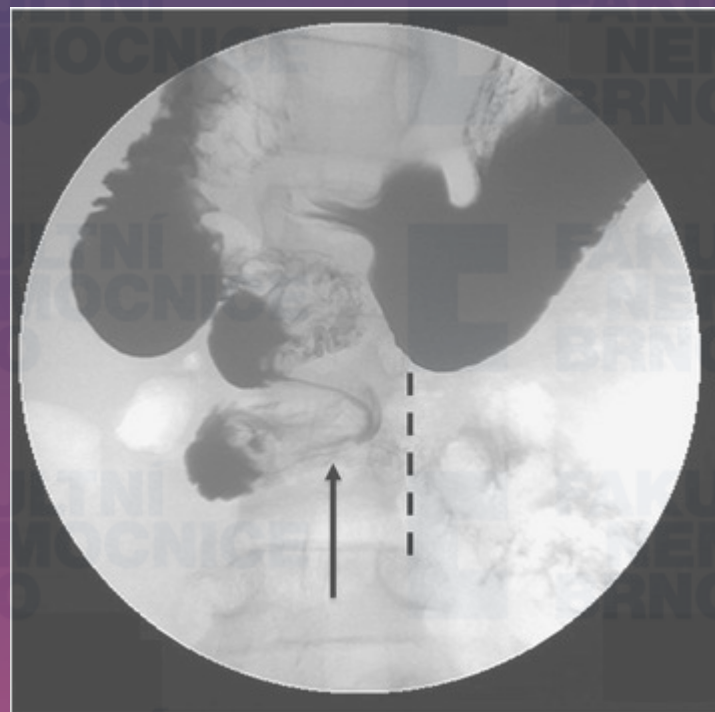
* Nguyen HN, Kulkarni M, Jose J, et al. Ultrasound for the diagnosis of malrotation and volvulus in children and adolescents: a systematic review and meta-analysis. Arch Dis Child 2021; 106 :1171–1178

Vyšetření horního GIT:

Pazhanivel Mohan, Murali Ramamoorthy, Jayanthi Venkataraman
CMAJ Jul 2008, 179 (1) 49-50; DOI:
10.1503/cmaj.080038

Heshin-Bekenstein, Merav & Hashkes, Philip. (2015).
Intestinal malrotation as a misdiagnosis of pediatric
colchicine resistant familial Mediterranean fever.
Pediatric rheumatology online journal. 13. 45.

10.1186/s12969-015-0044-6.

„Corkscrew sign“

Ultrazvuk v diagnostice:

Výhody:

- levný
- dostupný (radiolog on-site)
- mobilní (není třeba transport pacienta)
- rychlejší (menší časová prodleva k určení diagnózy)
- bez radiační zátěže
- neinvazivní
- posoudí alternativních diagnóz

Ultrazvuk v diagnostice:

Nevýhody:

- přesná transversální rovina pro posuzení vztahu AMS a VMS (riziko FP a FN vyšetření)
- plynná náplň střevní
- závislost na zkušenostech vyšetřujícího

Ultrazvuk v diagnostice:

Nevýhody:

- přesná transversální rovina pro posuzení vztahu AMS a VMS (riziko FP a FN vyšetření)
- plynná náplň střevní
- závislost na zkušenostech vyšetřujícího

Deklarovaná senzitivita 94 % a specificita až 100 %.*

* Nguyen HN, Sammer MB, Bales B, et al. Time-driven activity-based cost comparison of three imaging pathways for suspected midgut volvulus in children. J Am Coll Radiol 2020; 17:1563–1570

Ultrazvuk v diagnostice:

Standardizovaný vyšetřovací postup:

- poloha AMS a VMS, ideálně včetně doppler módu, posouzení event. víru
- poloha D3 duodena, vztah k AMS, jeho šíře a tvar (návaznost na předcházející oddíly duodena (variety typu duodenum inversum a wrapping duodenum))
- posouzení processus uncinatus pankreatu
- poloha céka event. i appendixu.
- další známky volvulu jako dilatace střev, zesílení stěny, ascites, kolekce

Ultrazvuk v diagnostice:

APPENDIX 2: Ultrasound Reporting Template for Suspected Malrotation and Volvulus

TECHNIQUE: Gray-scale ultrasound of the bowel performed in all four abdominal quadrants.

COMPARISON: [None]

FINDINGS

SMV and SMA-aorta alignment at level of pancreas: [normal/abnormal/not assessable]

D2 dilatation: [absent/present/not assessable]

D3 course: [between aorta and SMA/anterior to SMA/not assessable]

Uncinate process of pancreas: [normal/hypoplastic/not assessable]

Cecal position: [normal/abnormal/not assessed]

Swirling of vessels and bowel: [no/clockwise/counterclockwise/not assessable]

SMA cutoff sign: [yes/no/not assessable]

Mesenteric edema: [yes/no/not assessable]

Bowel dilatation: [yes/no/not assessable]

SMV dilatation: [yes/no/not assessable]

Ascites/fluid collections: [none]

Other: [none]

IMPRESSION

[Impression: 1/2/3/4/5]

1 = No findings of midgut malrotation = normal SMV and SMA-aorta alignment and D3 course between aorta and SMA

2 = Findings of midgut malrotation = one or more of the following findings: abnormal SMV and SMA-aorta alignment, D3 course anterior to SMA, abnormal cecal position, or hypoplastic uncinate process of pancreas

3 = Inconclusive or nondiagnostic for midgut malrotation and volvulus

4 = No findings of midgut volvulus = no swirling of vessels and bowel and no SMA cutoff sign

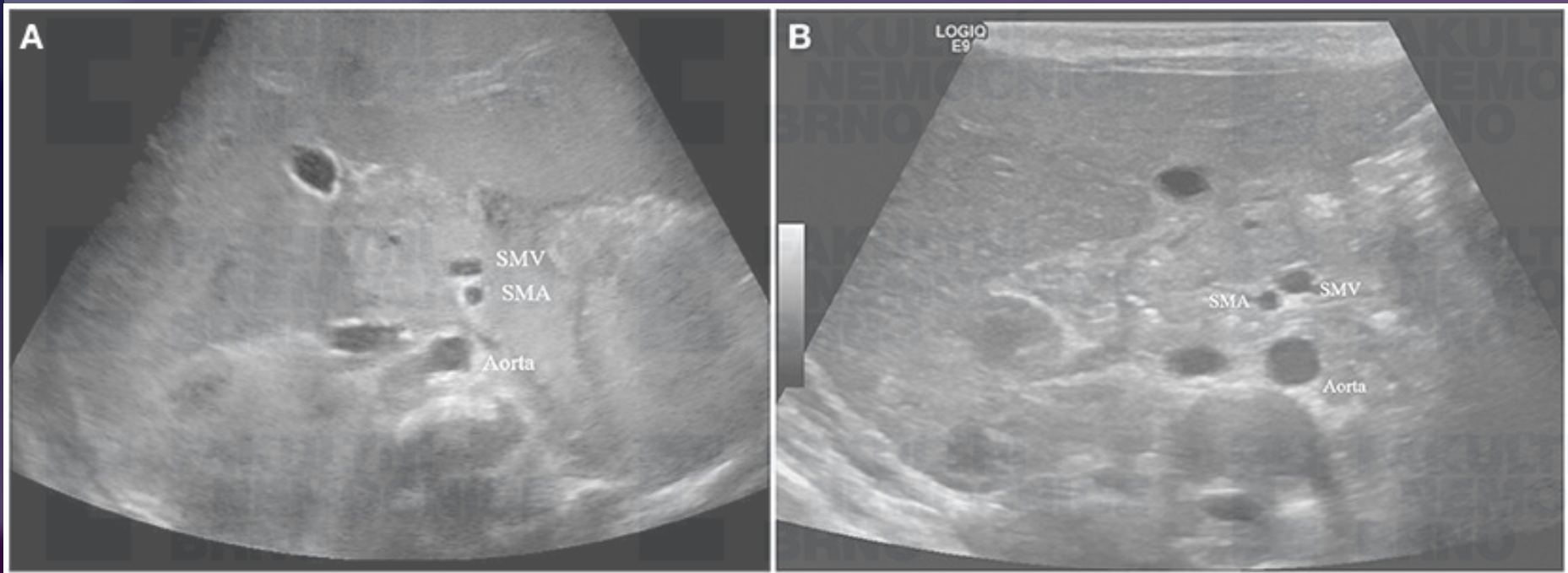
5 = Findings of midgut volvulus = one or more of the following findings: clockwise swirling of vessels or bowel, SMA cutoff sign, or SMV dilatation

Alternative diagnosis or additional diagnosis: [none]

[Communication: critical result/significant findings]

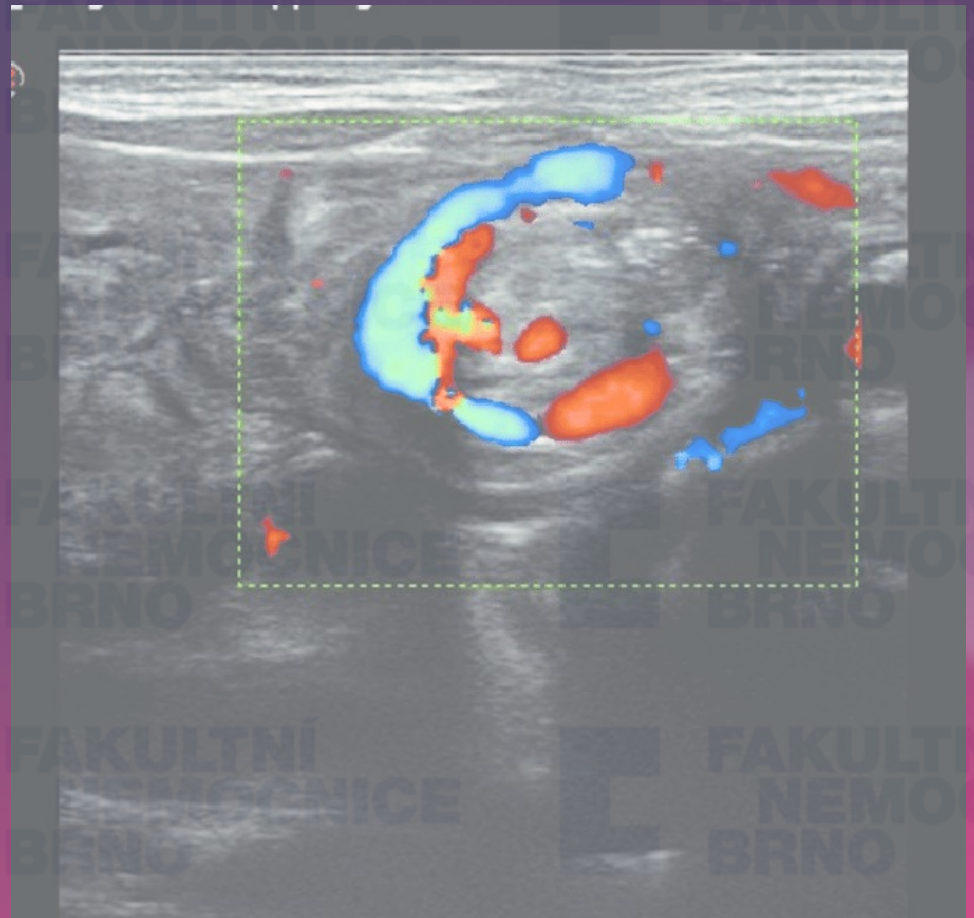
Note—SMA = superior mesenteric artery, SMV = superior mesenteric vein, D3 = third portion of duodenum, D2 = second portion of duodenum.

Ultrazvuk v diagnostice:

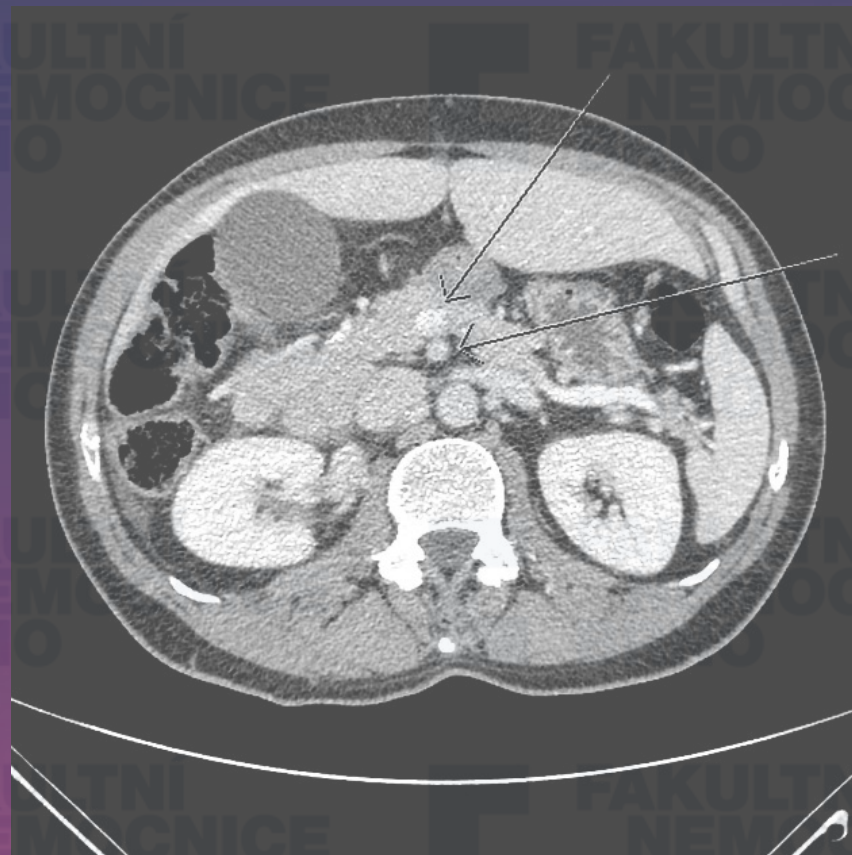
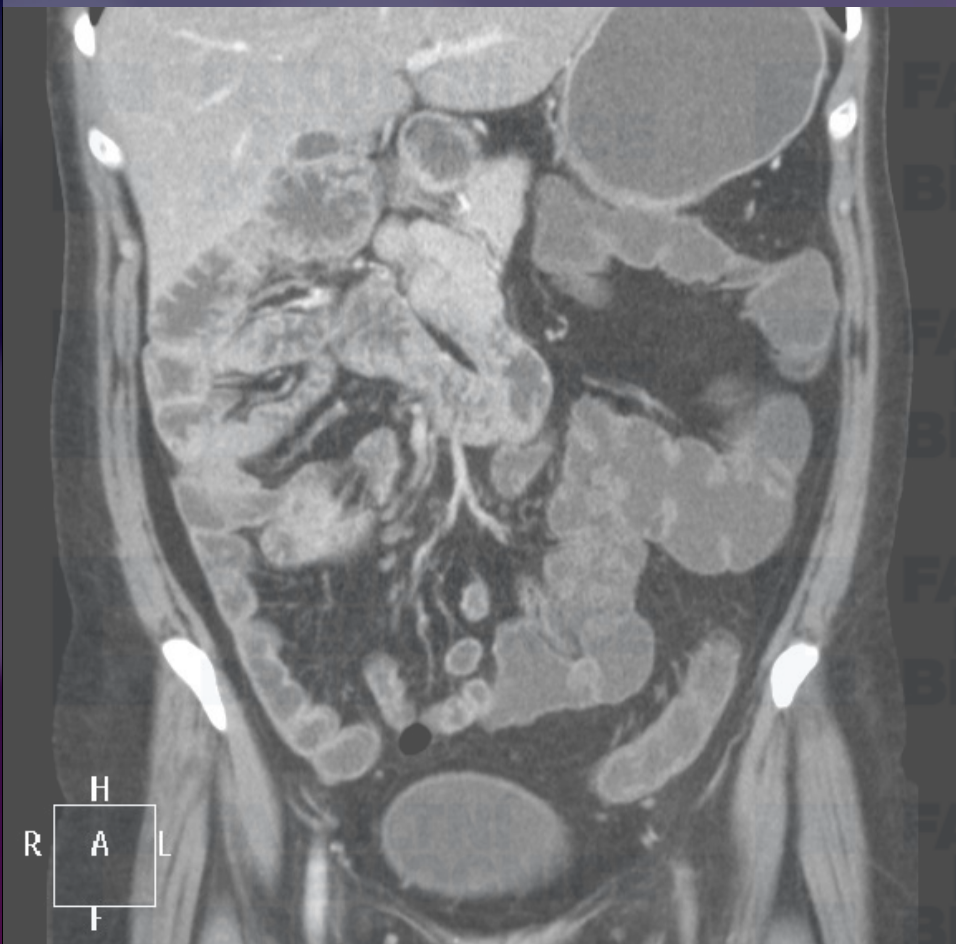
<https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fped.2021.665448>

Ultrazvuk v diagnostice:

Esposito, (2014). Ultrasonographic Diagnosis of Midgut Volvulus With Malrotation in Children: 7-Years Single Center Experience.. Journal of pediatric gastroenterology and nutrition. 59. 10.1097

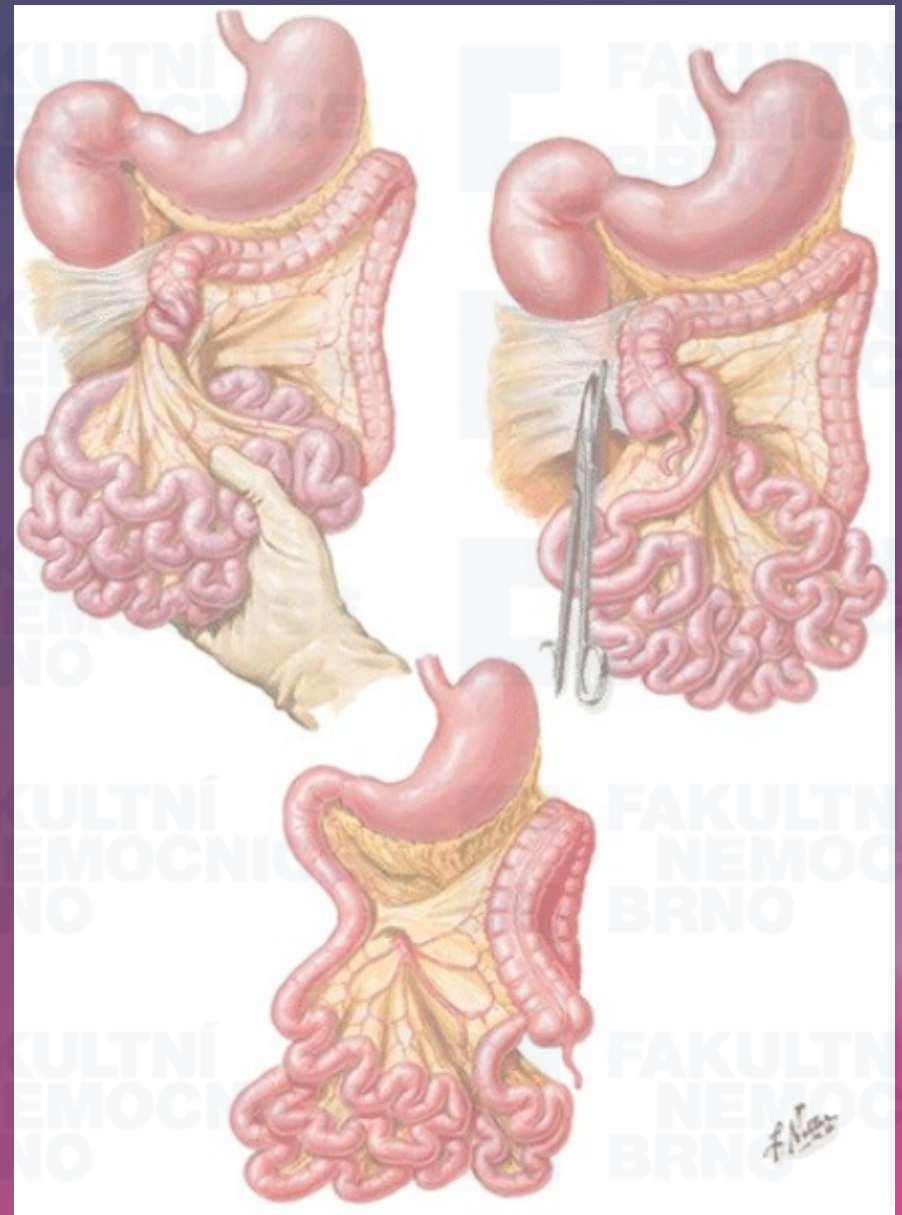
CT v diagnostice:

Terapie:

Operační zákrok s tzv. Laddovou procedurou

- nonrotace ponechána na místě, ascendens je fixováno ke colon descendens a sigmoideum, fixace úponu mezentéria, appendektomie, rozrušení Laddových vazů.

Lampl, B., Levin, T.L., Berdon, W.E. et al. Malrotation and midgut volvulus: a historical review and current controversies in diagnosis and management. *Pediatr Radiol* 39, 359–366 (2009). <https://doi.org/10.1007/s00247-009-1168-y>

Take home message:

- malrotace střev je jen relativně vzácná porucha, její komplikace však mohou mít fatální následky
- projevy děti vs dospělí
- předcházet zpožděním v diagnostice a léčbě
- narůstající role ultrazvuku v diagnostice
- vzdělávání

Děkuji za pozornost !

